

1958.

О утицају новог наоружања на припреме за рат

ВОЈНО ДЕЛО 6/1998.

Генерал-потпуковник *Виктор Бубањ*

... Схватање да само модерна техника чини армију „модерном“ – опасно је, нарочито за мале земље, због тога што се тиме аутоматски иде линијом да армију треба опремити свим модерним средствима и да она треба да буде у минијатури копија армије неке велике силе. То би морало изазвати прихватање и копирање туђих стратешких и тактичких поступака и начела, тако да би се и битке у рату тукле на начин који највише одговара ономе који располаже са још више таквих средстава и још модернијом техником. Типичан пример за то имамо 1941 године у погледу изгледа, доктрине и стратегије бивше југословенске војске. У тој војсци све стране теорије (посебно француске и немачке, затим енглеске, па чак и руске) формално су нашле своје тло. Сопствена доктрина уствари није ни постојала, јер није био проучен и схваћен вероватни карактер претстојећег рата у односу на нашу земљу, па се у пракси остало на примени застарелих принципа из Првог светског рата. Под утицајем тих страних теорија развијала се и војска и све у њој, мада ни за једну од тих теорија није постојала реална, ни материјална ни психолошка база. И док је немачка армија сасвим олако разбила тог неуспелог компилатора, она се убрзо нашла пред нерешивим проблемом и изгубила је битку од слабо наоружаних јединица НОВ, чему је свакако био један од главних разлога: вођење рата на правилан начин – правилна стратегија и тактика јединица НОР. При овоме треба истаћи чињеницу (нарочито кад се ради о појму „модерне“ армије) да смо у току НОР узимали у руке само оно оружје које смо могли корисно употребити. Наиме, ми смо у низу случајева без жаљења бацали или закопавали артиљерију и тенкове (Неретва) чим је постојала опасност да због њих будемо натерани да примимо битку у неповољним условима, да изгубимо иницијативу и слободу маневра. Чим су били створени услови за коришћење тешког оружја, ми смо га и имали, али никад нисмо били заслепљени модерном техником, никада нисмо сматрали да она одлучује о коначном исходу битке – рата и да се не може успешно ратовати на одређен начин и кад се њом не располаже. Непобитна је чињеница да техника утиче на избор стратегије и тактике, али баш због тога треба у армији имати само оно оружје које омогућује, а не спречава спровођење оне стратегије и тактике које тој земљи одговарају. О овоме „савремена армија“ мора водити рачуна.

Најзад, да се вратимо на почетак. Вероватно је да ће сваки будући рат по својој суштини, за народе који у њега буду уплетени, баш због нових средстава, постати одмах „тоталан рат“ у апсолутном смислу, па се према томе на проблем изучавања изгледа будућег рата, његове стратегије и тактике, не може гледати као на неки узан „војностручни“ проблем. Зато у савременим условима и нема питања које би се могло паметно решити само са гледишта „професионалног војника“ и по типу тзв. класичне армије. Најмање ће мале земље моћи то успешно решавати по методама и формулама великих сила (по теорији „одмазде“, рата „притиском на дугме“, „ваздушне премоћи“ итд.). Узимајући у обзир њихове норме и начин мишљења, што у суштини значи копирање, мале земље неће бити у могућности да виде сопствену снагу и најчешће ће упадати у хор-сокак, што неће бити случај ако успеју да сагледају ствари онакве какве оне заиста јесу...